

Sınıf Rehberlik Programı

Kayseri, 2020

SINIF REHBERLİK PROGRAMI'NIN AMAÇLARI

Sınıf Rehberlik Programı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri ve 2023 Eğitim Vizyonu esas alınarak hazırlanmıştır. Program 2023 Eğitim Vizyonuna paralel olarak sadece beceri kazandırmayı değil, öğrencilerin edindikleri *bilgileri beceriye, becerilerini de görgüye taşımalarına* katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu kapsamda program ile aşağıdaki genel amaçlara ulaşılması hedeflenmektedir.

- Öğrenme yaşantıları yoluyla kendini tanıyabilen,
- Kendi ve başkalarının duygularını anlayan ve kendi duygularını ifade edebilen,
- Kişiler arası iletişim becerileri ve karakter güçleri gelişmiş,
- İçinde bulunduğu çevresine ve topluma uyum sağlayabilen,
- Problem çözme ve karar verme becerilerine sahip,
- Kendine uygun ders, dal/alan ve meslek seçebilen,
- Akademik planlama ve kariyer planlama yapabilen,
- Hayat boyu öğrenme modelini alışkanlık hâline getiren,
- Çalışarak üretmenin önemini benimseyen,
- İyi oluş düzeyleri yüksek,
- Kök değerleri gelişmiş bireyler yetiştirmek amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda Sınıf Rehberlik Programı'nın her aşamasında soruna odaklı bir yaklaşımdan ziyade öğrencilerimizi gelecekte karşılaşabilecekleri sorunlara karşı hazırlıklı hâle getirmeyi amaçlayan, gelişimsel, yeterlik ve g temelli bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu yaklaşımla paralel olarak da kazanımların tamamı olumlu cümlelerle ifade edilmiş, sorunlara ve zayıf yönlere değil, olumlu yönlere vurgu yapılmıştır.

Akademik, Kariyer ve Sosyal Duygusal
gelişim alanlarının amaçları,
yeterlikleri ve kazanımları belirlenmiştir

Akademik Gelişim Alanı

Akademik Gelişim Alanı Amaçları

Akademik gelişim alanı kapsamında öğrencilerin;

Öğrenim gördükleri okula ve okulun çevresine uyum sağlamalarına, eğitsel amaçları çerçevesinde okul ve okulun çevresindeki imkânlardan yararlanmalarına, okul ve sınıf kurallarını benimsemelerine ve okula aidiyet duygusu geliştirmelerine katkı sağlayacak bilgi, beceri ve tutumu edinmeleri,

Akademik çalışmalarında devamlılık, kararlılık ve çaba gösterme, sorumluluk üstlenme, çalışmalarına değer verme ve hayat boyu öğrenme konularına yönelik uygun akademik anlayış ve sorumluluk bilinci geliştirmeleri,

Akademik gelişimleri ve başarıları için gereken bilgi, beceri ve tutumu kazanmaları, onları eğitsel başarıya götüren strateji, yöntem ve teknikleri edinmeleri amaçlanmaktadır.

Bu amaçlar için aŐaĐıdaki *yeterlikler* belirlenmiştir.

Okula ve
okulun
evresine
uyum

Akademik
anlayış ve
sorumluluk
bilinci
geliştirme

EĞitsel
planlama ve
başarı

Kariyer Gelişim Alanı

Kariyer Gelişim Alanı Amaçları

Kariyer gelişim alanı kapsamında öğrencilerin;

- × Kariyer gelişimi sürecinde kariyer bilgisini kullanarak kariyer farkındalığı kazanmaları,
- × Eğitsel süreçleri kariyer amaçları ile ilişkilendirerek kariyer hazırlığı yapmaları,
- × Kariyer kararı vererek kariyer planını uygulamaya koymaları amaçlanmaktadır.

Bu amaçlar için aŐaĐıdaki *yeterlikler* belirlenmiştir.

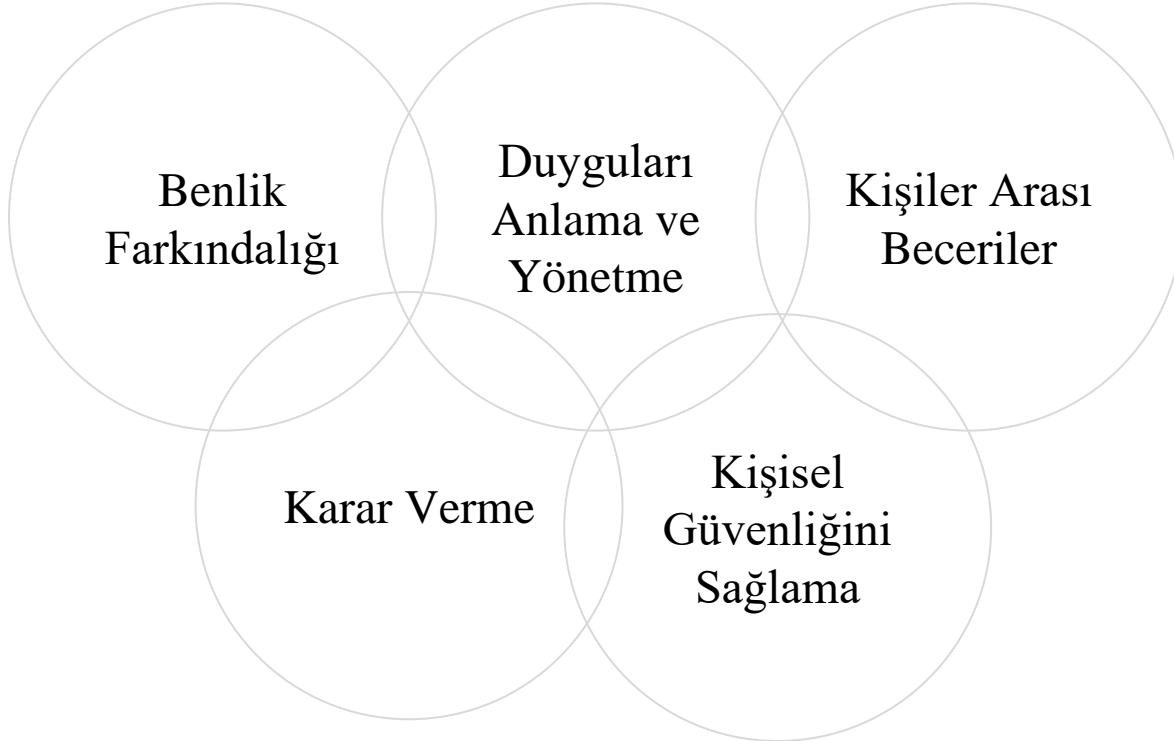
Sosyal Duygusal Gelişim Alanı

Sosyal Duygusal Gelişim Alanı Amaçları

Sosyal duygusal gelişim alanı kapsamında öğrencilerin;

- × Kendilerini tanımaları, duygularını anlamaları ve yönetmeleri, kişilerarası sağlıklı ilişkiler geliştirmeleri için gerekli bilgi, tutum ve davranışları edinmeleri,
- × Kararlar vermeleri, amaçlar oluşturmaları, amaçlara ulaşmak için gerekli önlemleri almaları ve bu yönde çaba göstermeleri,
- × Kişisel güvenliğini sağlamaları ve yaşam becerileri geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Bu amaçlar için aŐaĐıdaki *yeterlikler* belirlenmiştir.

SINIF REHBERLİK
PROGRAMI VİZYONU,
MİSYONU VE
DEĞERLERİ

Vizyon

Sınıf Rehberlik Programı'nın vizyonu, bugünün çocuklarını yarının **sağlıklı, başarılı ve iyi oluş düzeyi yüksek bireyleri** olarak yetiştirmektir.

Misyon

Sınıf Rehberlik Programı'nın misyonu, 2023 Eğitim Vizyonunda yer alan Rehberlik ve Psikolojik Danışma alanına ilişkin hedeflerle paralel bir şekilde öğrencilerin akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişimlerine katkı sağlamaktır. Öğrencilerin her bir gelişim alanına ilişkin bilgi ve becerilerini en üst düzeye çıkarmak, karakter güçleri gelişimini desteklemek ve örgün eğitim sürecinden akademik başarıları ve iyi oluşları yüksek şekilde mezun olmaları amaçlanmaktadır.

Değerler

Sınıf Rehberlik Programı ile öğrencilerin Millî Eğitim Bakanlığının öğretim programlarında yer alan kök değerlerle (adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik) birlikte karakter güçlerinin de (azim ve kararlılık, öğrenme aşkı, merak, umut ve iyimserlik, nezaket, sosyal zekâ, yaşam coşkusu, cesaret, tedbirlilik, affedicilik, şükran duyma, mizah gibi) geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

SINIF REHBERLİK PROGRAMI'NIN ÖZELLİKLERİ

1. Tek bir modele dayanmak yerine özellikle gelişimsel, yeterlik, güç temelli, problem odaklı ve kültürel farklılıkları dikkate alan kapsayıcı bir yaklaşım benimsenmiştir.

2. *Akademik, kariyer* ve *sosyal duygusal* olmak üzere üç temel gelişim alanı belirlenmiştir. Bu gelişim alanlarına ait kazanım ifadeleri birbirinden ayrı olmakla birlikte birbirini destekleyecek şekilde yazılmıştır.

3. Gelişim alanlarına ilişkin yeterlik alanları çeşitlendirilmiş ve açık bir şekilde belirlenmiştir. Yeterlikler ve kazanımlar; öğrencilerin yaşları, zihinsel, sosyal duygusal ve fiziksel gelişimleri ile gelişim görevleri dikkate alınarak hazırlanmıştır.

4. Gelişim alanlarında duyguların farkındalığına ve ifade edilmesine özen gösterilmiştir.

5.Kazanımlar yazılırken program geliştirme sürecinde öğrencilerin, velilerin ve öğretmenlerin rehberlik ihtiyacını ortaya koyan RİBA sonuçları, çalıştaylar kapsamında öğretmenlere uygulanan ihtiyaç analizi ile elde edilen veriler, “Karakter Güçleri ve Erdemler”, “21. Yüzyıl Becerileri” olarak adlandırılan yeni nesil beceriler ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tanımlanan “Kök Değerler” dikkate alınmıştır.

6.Duyuşsal davranış kazandırmanın bir süreç olduğu ve tekrarlanması gerektiği dikkate alınarak kazanımların kapsayıcı olmasına özen gösterilmiş ve bazı kazanımlar farklı sınıf düzeylerinde tekrar edilmiştir.

7.Akademik gelişim alanında, hayat boyu gelişim ve değişim anlayışından hareketle öğrencilerin kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alması, akademik anlayış geliştirmeleri, akademik çalışmalarında öz düzenleme becerilerini kazanmaları amaçlanmaktadır. Bu kapsamda öğrencilerin okula aidiyet geliştirmeleri, akademik gelişimleri ile ilgili öz değerlendirme yaparak gelişimlerini destekleyebilecek planlamalar yapabilmeleri, eğitsel başarıya götürecek kendilerine uygun öğrenme stillerini ve stratejilerini, zaman yönetimi becerilerini geliştirmeleri önemli görülmüştür.

8. Kariyer gelişim alanında, içinde bulunduğumuz dijital çağda mesleklerin hızlı ve sürekli olarak değiştiği fikrinden hareketle öğrencilerin mesleklerin değişebileceği ve gelişebileceği anlayışını kazanmaları ve kendi kariyer planlarını bu anlayışa dayanarak geliştirmeleri benimsenmiştir. Bu kapsamda, öğrencilerin kariyer seçimi açısından kendini tanıması, mesleki bilgi kaynaklarından güvenilir olan ve olmayanları ayırt etmesi, çalışma ve üretmenin bireyin gelişimine katkısına inanması ve kendine uygun kariyer kararını vermesi önemli görülmüştür.

9. Kariyer gelişim alanında, öğrencilerin içinde buldukları kariyer gelişim döneminin özellikleri ve kariyer gelişim görevleri dikkate alınmıştır.

10. Sosyal duygusal gelişim alanında, öğrencilerin içinde buldukları sosyal gruplarda başarılı olmaları için neleri bilmeleri ve nasıl davranmaları gerektiğiyle ilgili becerileri kazandırmak benimsenmiştir. Bunun yanı sıra, zihinsel gelişime de destek sağlayan duygularını anlamalarına, tanımlarına, ifade etmelerine ve yönetmelerine odaklanılmıştır. Bu kapsamda, benlik farkındalığı kazanma, duyguları anlama ve yönetme, sorumlu karar verme, kişisel güvenliğini sağlama ve kişilerarası iletişim becerileri gibi sosyal duygusal öğrenme becerilerini geliştirmeleri önemli görülmüştür.

11.Sınıf Rehberlik Programı'nda iyi oluş, iyilik hâli, beden imgesi, sanal arkadaşlık, hak savunuculuğu, karakter güçleri, hayal etme, liderlik becerileri, kariyer amaç ve beklentileri, kariyer portfolyosu anlayışı geliştirme, kariyer planlama, hayat boyu öğrenme anlayışı, çaba gösterme, çalışma anlayışı ve önemi, üretme davranışı, okul ve eğitimin önemi, akademik erteleme, öğrenmenin bir parçası olarak hata/başarısızlık, öğrenme etkinlik ve ortamlarına yönelik duygu ve düşünce temalarına ilk kez yer verilmiştir.

12.Akademik gelişimde ve kariyer gelişiminde olduğu gibi sosyal duygusal gelişim alanında da öğrencilerin güçlü yönlerini ortaya çıkarmaları ve olumlu kişilik özelliklerini geliştirmeleri benimsenmiştir.

13. Akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanlarında, öğrencilerin güçlü yanlarını ortaya çıkarmak, kök değerleri kazanmalarına katkıda bulunmak benimsenmiştir. Bu kapsamda, öğrencilere sağlıklı bir akademik gelişim, sağlıklı bir kariyer gelişimi ve sağlıklı bir sosyal duygusal gelişim sağlayarak öğrencilerin iyi oluş ve uyum düzeyi yüksek bireyler olarak yetişmeleri beklenmektedir.

**SINIF REHBERLİK
PROGRAMI'NDA KÖK
DEĞERLER VE KARAKTER
GÜÇLERİ**

Kök Değerler

Millî Eğitim Bakanlığının tüm müfredatıyla paralellik gösterebilmek adına Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının (TTKB) 18 Temmuz 2017 tarihli “*Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine...*” isimli raporda yer alan kök değerler: *adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, yardımseverlik, vatanseverlik*dir.

Karakter Güçleri ve Erdemler

Pozitif psikolojide belirtilen olumlu ve güçlü özellikler “karakter güçleri” olarak ifade edilmektedir. Karakter güçleri, bireyin iyi olma düzeyine katkı sağlayan ve geliştirilebilir özelliklerdir. Karakter güçleri, her bireyde farklı düzeylerde bulunan, bireyin duygu, düşünce ve davranışlarıyla ortaya konan pozitif özellikler olarak tanımlanır. Farklı kültürlerde yaygın olarak bilinen, bireyin iyi oluşuna ve yaşam doyumuna katkı sağlayan ve ahlaki açıdan değerli olan özellikler 6 temel erdem ve 24 karakter gücü olarak sınıflandırılmıştır.

- × *Bilgelik erdemi*: yaratıcılık, merak, öğrenme sevgisi, açık fikirlilik ve çok yönlü bakış açısı karakter güçlerini
- × *Cesaret erdemi*: cesur olma, azim ve kararlılık, dürüstlük ve yaşam coşkusu karakter güçlerini
- × *İnsanlık erdemi*: sosyal zekâ, sevgi ve nezaket karakter güçlerini
- × *Adalet erdemi*: vatandaşlık, liderlik ve hakkaniyet karakter güçlerini
- × *Ölçülülük erdemi*: affetme, alçakgönüllülük, tedbirlik ve öz düzenleme karakter güçlerini
- × *Aşkılık erdemi*: şükran, mizah, umut, maneviyat, estetik ve mükemmelliğin takdir edilmesi karakter güçlerini içermektedir.

- × Sınıf Rehberlik Programı'nda vurgulanan karakter güçleri ve erdemler, günümüzde sınıf rehberlik programlarında kazandırılması gereken davranışlara kaynaklık etmektedir. Bununla birlikte ülkemizde geliştirilen bu programda da yer alan tüm karakter güçlerini ifade eden bu kavramlar zaten asırlardır Türk kültüründe bireyi güçlendiren kavramlar olarak kullanılmaktadırlar.

**SINIF
REHBERLİK
PROGRAMI'NIN
TEMEL İLKELERİ**

1. Programda tek bir modele dayanmak yerine özellikle gelişimsel, güçler temelli, problem odaklı ve kültürel farklılıkları dikkate alan bir yaklaşım benimsenmiştir.
2. Akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanlarında bilişsel ve psiko-motor (devinsel) davranışların kazandırılması amaçlanmış olsa da duyuşsal davranışların kazandırılmasına daha çok odaklanılmıştır.
3. Program gelişimsel bir yaklaşımla geliştirilmiş olup her üç gelişim alanındaki kazanımlar birbirinin temeli ve birbirini tamamlayan bir yapı içermektedir.
4. Programda tüm kazanımların oluşturulmasında bireysel farklılıklar dikkate alınmıştır.
5. Bu program Millî Eğitim Bakanlığının tüm eğitim ve öğretim kurumlarındaki öğrencilere yöneliktir.

6. Gelişim ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmıştır.
7. Programda dördüncü sanayi devriminin sonucu olarak bireyin göstermesi (sergilemesi) beklenen “21. Yüzyıl Becerileri” olarak adlandırılan yeni nesil becerilere odaklanılmıştır. Bu amaçla, akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanlarına bu yeni nesil becerilerle ilgili yeni yeterlik alanları ve kazanımlar eklenmiştir.
8. Program hazırlanırken hem bireye hem de topluma karşı sorumluluklar gözetilmiştir.
9. Program öğrenci merkezli bir anlayışı temel almaktadır.
10. Bu programda kazanımlar öğrenciyi aktif kılan ve yansıtıcı düşünme gerektiren niteliktedir.

SINIF REHBERLİK PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN İLKELER

1. Programın uygulanmasında bilimsellik esastır.
2. Bu program bireysel farklılıkları temel alır.
3. Program büyük ölçüde sınıf rehber öğretmenlerinin katılımıyla uygulanmakla birlikte bazı kazanımlar okul rehberlik öğretmenlerinin eş güdümüyle yürütülür.
4. Program öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilerin iş birliği ile yürütülür.
5. Program öğrenci merkezli anlayışa sahiptir.
6. Program uygulanırken kazanımlar haftalara dağıtılmış olsa da uygulayıcılar ihtiyaç duydukları takdirde kazanımların sırasını öğrenci, okul ve bölge özelliklerini dikkate alarak değiştirebilirler.

**SINIF REHBERLİK
PROGRAMI'NİN
UYGULANMASINDA
DİKKAT EDİLMESİ
GEREKEN HUSUSLAR**

1.Türkiye’de okul öncesi eğitim almayan öğrencilerin de olduğu dikkate alınarak okul öncesi düzeyindeki çoğu kazanıma ilkokul birinci sınıf düzeyinde de yer verilmiştir.

2. Programda yer alan kazanımlara ilişkin etkinliklerin çoğunun sınıf rehber öğretmenleri tarafından, belirli kazanımlara ilişkin etkinliklerin ise okul rehberlik öğretmeni tarafından uygulanması gerekmektedir.

3.Uygulayıcıların öğrencileri etkinliklere aktif katılım ve yansıtıcı düşünme göstermeleri için teşvik etmeleri/ motive etmeleri gerekir.

4.Bazı kazanım ifadeleri Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanına ilişkin özel kavramlar içerdiğinden, uygulayıcıların kazanım açıklamalarını ve program sözlüğünü incelemeleri gerekmektedir.

5. Programdaki kazanımların sırası ve bu kazanımlara ilişkin etkinliklerin yapılacağı haftalar uyum (oryantasyon) süreci, dönem içi ara tatiller, belirli günler ve haftalar, sınav dönemleri, üst öğretim kurumuna geçiş dönemleri, kazanımların ön koşullarının sağlanmış olması gibi belirli dönemler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte sınıf rehber öğretmenleri ve okul rehberlik öğretmenleri Millî Eğitim Bakanlığının önceliklerine, bölge, il, okul ve öğrenci özellikleri ve ihtiyaçlarına göre kazanımların sırasında ve uygulama haftalarında değişiklik yapabilirler.

6. Sınıf Rehberlik Programı'nda okul rehberlik öğretmeni tarafından özellikle uygulanması belirtilen kazanımlar açıklamalar bölümünde belirtilmiş, bu kazanımlar dışındaki diğer kazanımlara yönelik etkinlikler; okul öncesinde okul öncesi öğretmeni, ilkokulda sınıf öğretmeni, ortaokul ve liselerde sınıf rehber öğretmenleri tarafından uygulanacaktır.

Akademik gelişim alanında 65 kazanım bulunmakta ancak bazı sınıf düzeylerinde aynı kazanımların tekrar edilmesi nedeniyle toplam 116 kazanım yer almaktadır. Akademik gelişim alanı yeterlikleri incelendiğinde; *okula ve okulun çevresine uyum* yeterlik alanında 18, *akademik anlayış ve sorumluluk bilinci geliştirme* yeterlik alanında 20 ve *eğitsel planlama ve başarı* yeterlik alanında 27 kazanım bulunmaktadır. Kazanımlar sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; okul öncesinde 12, ilkokul birinci sınıfta 9, ikinci sınıfta 7, üçüncü sınıfta 9, dördüncü sınıfta 8, ortaokul beşinci sınıfta 11, altıncı sınıfta 7, yedinci sınıfta 11, sekizinci sınıfta 10, ortaöğretim dokuzuncu sınıfta 9, onuncu sınıfta 6, on birinci sınıfta 7, on ikinci sınıfta 10 kazanım bulunmaktadır.

Kariyer gelişim alanında 62 kazanım bulunmakta ancak bazı sınıf düzeylerinde aynı kazanımların tekrar edilmesi nedeniyle toplam 78 kazanım yer almaktadır. Kariyer gelişim alanı yeterlikleri incelendiğinde; *kariyer farkındalığı* yeterlik alanında 32 kazanım, *kariyer hazırlığı* yeterlik alanında 15 kazanım, *kariyer planlama* yeterlik alanında 15 kazanım bulunmaktadır. Kazanımlar sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; okul öncesinde 3, ilkököl birinci sınıfta 3, ikinci sınıfta 4, üçüncü ve dördüncü sınıfta 5, ortaoköl beşinci sınıfta 5, altıncı sınıfta 7, yedinci sınıfta 5, sekizinci sınıfta 9, ortaöğretim dokuzuncu sınıfta 8, onuncu sınıfta 9, on birinci sınıfta 6, on ikinci sınıfta 9 kazanım bulunmaktadır.

Duygusal gelişim alanında 163 kazanım bulunmakta ancak bazı sınıf düzeylerinde aynı kazanımların tekrar edilmesi nedeniyle toplam 212 kazanım yer almaktadır. Sosyal duygusal gelişim alanı yeterlikleri incelendiğinde; *benlik farkındalığı* yeterlik alanında 50 kazanım, *duyguları anlama ve yönetme* yeterlik alanında 21 kazanım, *kişiler arası beceriler* yeterlik alanında 48 kazanım, *karar verme* yeterlik alanında 14 kazanım, *kişisel güvenliğini sağlama* yeterlik alanında 30 kazanım bulunmaktadır. Kazanımlar sınıf düzeylerine göre incelendiğinde; okul öncesinde 15, ilköğretim birinci sınıfta 18 ve ikinci ve üçüncü sınıfta 17, dördüncü sınıfta 18, ortaokul beşinci sınıfta 18, altıncı sınıfta 19, yedinci sınıfta 17, sekizinci sınıfta 11, ortaöğretim dokuzuncu sınıfta 14, onuncu sınıfta 15, on birinci sınıfta 20, on ikinci sınıfta 13 kazanım bulunmaktadır

Kaynakça:

https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_07/1714_3025_SINIF_REHBERLYK_PROGRAMI_2020.pdf

Hacılar Ali İhsan Kalmaz Çok Programlı Anadolu Lisesi
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi